

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti

jul 2023. godine

Bilten broj 7/2023

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	4
Čiji je ovo zakon?.....	4
Tajne „sublimacije“ ili zašto je problem dati tabele	7
Saopštenja.....	10
Koruptivni rizici besplatne konverzije nisu uzeti u obzir.....	10
Inicijative i analize	11
Inicijativa Agenciji za sprečavanje korupcije	11
Mediji	14
Državni službenici u v.d. statusu redovna pojava	14
Kako se pravo na pristup informacijama sistematski uništava od Upravnog suda.....	15

Aktivnosti

Na sastanku održanom na poziv kancelarije Saveta Evrope u Srbiji, relevantne NVO su 12. jula upoznale predstavnike diplomatskih misija sa svojim viđenjem donošenja podzakonskih akata u Visokom savetu tužilaštva. Programski direktor TS Nemanja Nenadić je govorio o nedostacima Poslovnika, podsetivši na uzrok problema - nepotpune odredbe o javnosti rada u zakonu i preširok imunitet članova pravosudnih saveta.

Nemanja Nenadić učestvovao je 13. jula na sastanku delegacije u kojoj je bilo pet članova parlamenta Ujedinjenog kraljevstva sa NVO iz Srbije.

Predstavnici Transparentnosti Srbije učestvovali su 17. jula na online „javnim konsultacijama“ o tekstu Zakona o preduzećima u državnom vlasništvu. Nemanja Nenadić i Zlatko Minić ukazali su na manjkavosti u tekstu tog propisa koji je povučen iz skupštinske procedure, ali i na proceduralne probleme. Naime, „javne konsultacije“ se vode o predlogu zakona, a ne o nacrtu i nejasno je kako će primedbe i predlozi koji eventualno budu prihvaćeni, potom biti izvršeni u „predlog zakona“. Oni su tokom diskusije ukazivali i na dosadašnju lošu praksu i višegodišnje odbijanje ministarstva, vlade i poslanika da prihvate predloge koji su mogli da ojačaju antikorupcijske mehanizme i smanje prostor za zloupotrebe i kršenje zakonskih odredbi.

Na predstavljanju programa rada EBRD u Srbiji, Nemanja Nenadić je govorio o aktuelnim pitanjima, u vezi sa upravljanjem preduzećima u državnom vlasništvu i javnim nabavkama.

Zlata Đorđević prisustvovala je sednici Odbora za finansije, republički budžet i kontrolu trošenja javnih sredstava koja je održana 14. jula u Golupcu. Predsednik Saveta Državne revizorske institucije Duško Pejović predstavio je Izveštaj o reviziji konsolidovanih finansijskih izveštaja završnog računa budžeta Opštine Golubac za 2021. godinu. Sednica Odbora održana je van sedišta Narodne skupštine u okviru projekta „Jačanje parlamentarne demokratije i inkluzivnog političkog dijaloga“ koji sprovodi UNDP, uz podršku Švajcarske.

U organizaciji Odbora za prostorno planiranje, saobraćaj, infrastrukturu i telekomunikacije u Narodnoj skupštini je 18. jula održano Javno slušanje o Predlogu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji. Ispred TS javnom slušanju su prisustvovali Zlata Đorđević i Nemanja Nenadić.

Zlata Đorđević učestvovala je 18. jula na sastanku Ekonomskog kokusa Narodne skupštine Republike Srbije na kojem su predstavljeni Predlog Zakona o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji i Predlog zakona o dopunama Zakona o ozakonjenju objekata.

Antikorupcijsko savetovalište TS (ALAC) radilo je i tokom jula. Sve informacije o mogućim slučajevima korupcije građani mogu prijaviti, odnosno dobiti potrebna obaveštenja, na broj 069 1978 158 ili putem mejla ts@transparentnost.org.rs.

U julu smo imali 98 objavljenih vesti o našim aktivnostima ili izjava predstavnika TS.

Na sajt TS, u segmentu „Inicijative i analize“, postavili smo nekoliko novih [analiza](#), kao i zahteva državnim organima i njihovih odgovora. Među njima je i [inicijativa](#) Agenciji za sprečavanje korupcije da istraži eventualna kršenja propisa u vezi sa organizacijom promotivnih skupova – „obraćanja građanima“ od strane predsednika Republike Srbije i (u tom trenutku) predsednika vladajuće Srpske napredne stranke, kao i u vezi sa najavom formiranja potencijalno novog političkog subjekta („Narodni pokret za državu“) na tim skupovima.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnom mesecu:

Pod lupom

Čiji je ovo zakon?

4. jula 2023.

Za razliku od [filma](#) „Čija je ovo pesma“, gde se balkanski narodi glože dokazujući da je upravo njihova, povučeni [predlog](#) zakona o upravljanju privrednim društvima koja su u vlasništvu Republike Srbije je pomalo kao siročić: predsednica Vlade odbacuje deo kritika, a umesto da objasni zašto je zakon potreban, zaklanja se iza preporuka [MMF](#); resorni ministar Basta, koga [upravljanje](#) jednim javnim preduzećem sigurno nije preporučilo za ovu funkciju, lišen je [kancelarije](#) dok ga Skupština i formalno ne razreši, a i dok je bio na položaju, nije [promovisao](#) ovaj predlog; ministarka energetike [transformiše](#) najveće javno preduzeće u akcionarsko društvo ne čekajući da se donese zakon; „[nezvanični](#) ministar energetike“ i [vršilac](#) dužnosti ministra privrede, Siniša Mali, koji je o ovom zakonu [pričao](#) proletoš, kada nije bio nadležan, sada, kada jeste, ne oglašava se. MMF ne pominje svoje [navodno](#) ko-autorstvo, ali [ističe](#) da je zakon u skladu sa najboljim praksama OECD i da „predstavlja snažnu osnovu za reformu upravljanja u energetskom sektoru i šire“.

Ne sporeći zadovoljenje principa OECD, pa ni dobru volju međunarodnih finansijskih institucija, Srbija ima i sada više nego solidno iskustvo koje pokazuje da planirana promena načina izbora direktora nije način da se odstrani politički uticaj.

Naime, mi već imamo akcionarska društva u vlasništvu države, koja posluju po istim propisima kao privatna preduzeća, štaviše imaju i realnu konkurenciju na tržištu. Najbolji primer je „Telekom“, a u manjoj meri, i sa manjim vlasničkim udelom i NIS.

Veruje li iko u Srbiji da su sadašnji i bivši direktori Telekoma delovali bez uticaja iz vrha vlasti, bez obzira na to što formalni mehanizam ne postoji? Štaviše, da im je punu slobodu donošenja poslovnih odluka donelo to što ih nije direktno birala Vlada, nego nadzorni odbor, koji je pak izabrala jedna osoba, koju je pre toga Vlada imenovala u skupštinu akcionara? Upravo taj model Vlada nudi u novom zakonu kao rešenje – [korporativizacija](#).

U takvom okruženju, nije predvidljivo šta će u nedavno [otvorenim](#) „konstultacijama“ biti polazišta i „linije odbrane“ predstavnika Vlade, pa čak ni to da li se njima uopšte žuri da usvoje ovaj akt.

Gotovo sve što bi na štetu javnih resursa želeli da urade sa javnim preduzećima, mogu da rade i bez ovog novog zakona. Isto kao što je sve probleme, zbog čijeg rešavanja je navodno neophodan novi zakon, Vlada mogla da reši punom primenom ili dopunom postojećeg.

Povlačenje predloga zakona je početkom juna [progllašeno](#) pobedom javnosti. Reč je o aktu koji je prilično loše napisan i bez promišljanja posledica pojedinih normi kada se uzme u obzir ostatak pravnog sistema. Bez obzira na to da li će se pokazati da su neke od [bojazni](#) bile preterane, uznemirenje javnosti će nesumnjivo imati jednu korisnu posledicu – konsultacije – i njihov ishod će biti pod mnogo većom lupom građana i možda ćemo se konačno baviti radom državnih preduzeća onoliko koliko to ovaj deo javnih resursa po svojoj vrednosti zaslužuje.

Konsultacije forme radi?

„Ozloglašeni“ upitnik na ovom podnaslovu nije skrivena tvrdnja – u ovom trenutku zaista ne znamo da li će neko stvarno da proučava dostavljene komentare i traži najbolja rešenja na osnovu njih ili će kritike biti odbačene bez udubljanja.

Za sumnje u ovaj drugi scenario postoji nekoliko snažnih razloga. Prvo, konsultacije se vode zvanično o *predlogu zakona* (nije vraćen u status nacrt), a ne postoje nikakva pravila na osnovu kojih bi Vlada mogla da menja i dopunjuje predlog zakona koji je već usvojila. Jedino ispravno rešenje za to bi bilo da Ministarstvo povučeni predlog proglasi za *nacrt zakona*, i da onda o njemu sprovede *javnu raspravu*, nakon koje bi podnelo izveštaj o razmatranju svih dobijenih predloga, a ne neformalne *konsultacije*.

Drugo je iskustvo iz prve ruke. Transparentnost Srbija je u proteklih deset godina, od donošenja prvog Zakona o javnim preduzećima koji je predvideo uspostavljanje profesionalnog upravljanja i izbor direktora na konkursu, uputila veliki broj [inicijativa](#) Ministarstvu privrede, Vladi i drugim institucijama u vezi sa lošim rešenjima u zakonima i podzakonskim aktima, nezakonitom praksom kod imenovanja direktora i vršilaca dužnosti direktora, propuštanjem da se oni imenuju u skladu sa zakonom, imenovanjem funkcionera u javnim preduzećima bez provere ispunjenosti uslova ili uz „kreativno“ tumačenje uslova koji su postavljeni u propisima, praksom rasipanja javnih resursa radi kupovine uticaja u medijima, ostvarivanjem ciljeva političkih subjekata ili za druge potrebe koje nemaju veze sa svrhom zbog koje su javna preduzeća osnovana, nedovoljnom transparentnošću rada javnih preduzeća, propuštanjem da se usvoje akti koji bi na adekvatan način stimulisali dobre rezultate u radu rukovodilaca javnih preduzeća ili da se uredi oblast „poznavanja korporativnog upravljanja“ i drugo. Malo šta je od predloga uslišeno i kada je reč o normama, ponešto je ušlo u strategije, a u stvarnosti se ništa značajno nije promenilo.

Traženje mišljenja od Agencije

Predlog novog zakona ukida neke od antikoruptivnih mehanizama koji postoje u sadašnjem Zakonu o javnim preduzećima. Ako to nije bio dovoljan razlog Agenciji za sprečavanje korupcije da na sopstvenu inicijativu izradi i pošalje analizu, Ministarstvo, Vlada i Skupština bi trebalo to mišljenje da zatraže. Svi oni su već dobili detaljnu [analizu](#) Transparentnosti, pa će im posao biti olakšan.

Funkcioneri bez provere

Najdrastičniji korak nazad u odnosu na postojeća pravila jeste to što se niko od pomenutih funkcionera državnih preduzeća više ne bi smatrao javnim funkcionerom – ne bi podnosili izveštaje o imovini i prihodima, ne bi prijavljivali privatne interese i poklone u vezi sa vršenjem funkcije ni jednom državnom organu i slično. Na šta liči pravni sistem jedne države u kojoj kontroli ne podleže npr. direktor EPS-a, ali se funkcionerom smatraju članovi školskih odbora i direktori lokalnih javnih preduzeća?

Podnosioci ovog predloga zakona možda nisu imali ovako dalekosežne štetne namere, ali možda ne umeju da pronađu način da izađu iz problema. Taj problem je u stvari napravilo pravno [neutemeljeno](#) autentično tumačenje pojma funkcionera u Zakonu o sprečavanju korupcije iz 2021. Ono je doneto pre dve godine, uz [kršenje](#) Poslovnika. Ustavni sud još nije razmatrao [inicijativu](#) u kojoj je tumačenje pojma „funkcionera“ navedeno kao najdrastičnija ilustracija zloupotrebe pravnog mehanizma autentičnog tumačenja, pri čemu ni sam taj mehanizam nema potporu u Ustavu Srbije.

Ukratko, „tumačenjem“ je pojam funkcionera, koji je originalno bio vezan samo za funkciju u nekom javnom entitetu, bez ikakvog osnova vezano i za organ koji vrši imenovanje, uz navođenje spiska tih organa (Vlada, Skupština, skupština grada ili opštine, Visoki savet sudstva itd). Predstavnike države u skupštini AD po novom zakonu biraće ministri privrede i energetike i oni nisu na tom spisku. Na spisku nisu ni skupština AD (koja bira nadzorni odbor), niti nadzorni odbor (koji imenuje direktora ili v.d. direktora AD).

Ovo autentično tumačenje Skupština treba da ukine. Ako to nije pravno moguće (ne postoji propisana procedura), onda „tumačenu“ normu treba zameniti novom kroz izmene Zakona o sprečavanju korupcije i tako tumačenje učiniti bespredmetnim. Možda će u svemu tome biti prepreka to što [autor](#) tumačenja koje je napravilo pometnju pre dve godine, sada više nije u Skupštini, već je ministar u Vladi koja bi trebalo da predloži ove izmene zakona.

Nepoznanice oko vršilaca dužnosti

I pravila o vršiocima dužnosti direktora su mnogo manje precizna, a u ponečemu i bitno lošija nego u aktuelnom Zakonu o javnim preduzećima. Dok je trenutno makar jasno kada se mora imenovati v.d, koliko takvo stanje sme da traje i koje uslove mora da ispunjava (mada se te norme ne poštuju), na osnovu onog što piše u predlogu novog zakona može se zaključiti da bi vršioci dužnosti morali da ispune iste uslove kao i direktor. Takođe, izgleda da u nekim slučajevima kada preduzeće ostane bez direktora ne bi ni postojala obaveza da se imenuje vršilac dužnosti. Najzad, rok trajanja v.d. stanja ne bi više bio ograničen na 12 meseci, već bi se to ograničenje računalo za svakog vršioca dužnosti pojedinačno.

Javnost rada

Iako je proklamovana kao jedan od ciljeva novog zakona, javnost rada nije obezbeđena u dovoljnoj meri. Mnogi za javnost korisni podaci koji će se prikupljati o preduzećima u državnom vlasništvu u novim bazama podataka će *možda* biti dostupni – ako podzakonskim aktom pristup ne bude ograničen.

Mnoge druge odredbe koje se odnose na javnost rada takođe su nedovoljno razrađene, npr. rokovi za objavljivanje koji ne postoje ili su predugi, nepostojanje obaveze objavljivanja dokaza o ispunjenosti uslova za imenovanje itd.

Predizborne i slične zloupotrebe

Kada govorimo o političkim zloupotrebama, naročito u doba pred izbore, predlog zakona je veoma sličan postojećem i opet lošiji od njega. Ipak, za razliku od nikad sprovedene profesionalizacije, gde postoje neka pravila koja se ne primenjuju, ovde glavni problem stvara to što su pojedini česti vidovi zloupotreba, uočeni u praksi, savršeno legalni.

Na primer, u postojećem Zakonu, kao i u predlogu novog, zabranjeno je vršenje pritiska na zaposlene i direktno korišćenje javnih resursa za promociju stranaka. S druge strane, ne postoji zabrana vršenja sličnih pritisaka na poslovne partnere državnog preduzeća.

Ni jedna odredba ne zabranjuje da državno preduzeće odstupi od planova radi zadovoljenja predizbornih potreba (npr. slučaj „Kukulovce“) niti da baš u ovom periodu reši da zaposli (ili „primi za stalno“) povećani broj radnika.

Upravo će pitanje sprečavanja zloupotreba u partijsko-predizborne svrhe biti najbolji test otvorenosti za predloge, a ujedno i prilika da se pokrenu izmene ostalih zakona iz predizbornog paketa, naročito o [finansiranju](#) kampanje.

Ima toga još

Brojne druge primedbe na zakonske formulacije mogu se naći [ovde](#). Tu se takođe može naći i ceo tekst predloga zakona, a poziv na javne konsultacije i adresa gde se mogu slati predlozi (mejlom do 10. jula 2023) je uspešno

pronađena na neočekivanom mestu – u rubrici „[usluge](#)“ na sajtu Ministarstva privrede.

Nemanja Nenadić za [Peščanik](#)

Tajne „sublimacije“ ili zašto je problem dati tabele

6. jula 2023.

Odgovor na pitanje iz naslova ne znam, ali je očigledno da problem sa davanjem javnosti tabela ima i to ne bilo ko, nego najviša institucija za suzbijanje kriminala u Republici Srbiji – Vrhovno (doskora Republičko) javno tužilaštvo

Pošto je još jedna godina debelo za nama, želeo sam da na ovoj stranici komentarišem šta nam je novo donela na polju borbe protiv korupcije – da li je povećan broj optužnica i osuda, ima li pomaka kada je reč o oduzimanju imovinske koristi, da li su sporazumi o priznanju krivice i dalje dominantni, da li se nešto dešava u pogledu osuda za korupciju „na visokom nivou“, koje Evropska unija uporno očekuje... O svemu tome ipak nekom drugom prilikom.

Šta (ni)sam našao?

Da bih lakše analizirao podatke potražio sam da li negde postoje u elektronskom obliku. Ministarstvo pravde je napravilo stranicu na kojoj bi trebalo da objavljuje statistiku gonjenja krivičnih dela korupcije (i to je svojevremeno bio jedan od zahteva iz EU). Zalud, nikakvih statistika nema za 2022, koja je odavno prošla.

Okrenuo sam se ka samom izvoru informacija – Godišnjem izveštaju RJT – „Rad javnih tužilaštava na suzbijanju kriminaliteta i zaštiti ustavnosti i zakonitosti u 2022. godini“, gde me je dočekaao već deceniju poznat prizor – skeniran dokument, „težak“ 50 megabajta. Sreća da se protok interneta drastično poboljšao, pa makar preuzimanje ovih dokumenata više nije problem. Moguće je i čitanje, naročito onome ko je voljan da žrtvuje ris i kusur papira i odštampa skoro 600 stranica ovog izveštaja. Za poštovaoca životne sredine, takođe postoje „povoljne“ opcije – kupovina napredne verzije PDF koja omogućava rotiranje dokumenta, a za štedljivije: rotiranje kompjuterskog ekrana ili sopstvenog vrata za 90 stepeni, kako bi se pročitalo šta piše u tabelama.

Pristup informacijama – prvi pokušaj

Dogovorio sam se sa kolegama iz Transparentnosti Srbija da pošaljemo zahtev za pristup informacijama (24. 4. 2023). Pošto je objavljeni godišnji izveštaj očigledno skenirana štampana verzija tog dokumenta, tražili smo „jedan ili više dokumenata u elektronskom obliku (Word, Excel ili drugi program za tekstualnu i numeričku obradu podataka) na osnovu kojeg je izrađena štampana verzija Godišnjeg izveštaja, odnosno „kopiju pomenutog Godišnjeg izveštaja u programu u kojem je izrađen (npr. Word), ili u bilo kom

drugom formatu koji omogućava pretragu po ključnim rečima i kopiranje delova sadržaja (npr. PDF).“

RJT je u odgovoru ukazalo da se Godišnji izveštaj objavljuje u PDF formatu, „jer u drugom formatu nije bilo moguće vršiti objavljivanje izveštaja“. Kad je reč o nemogućnosti pretrage ukazano nam je da postoji sadržaj sa brojevima stranica, i da RJT, „osim malog broja izveštaja u papirnom obliku, ne raspolaže drugom mogućnošću prezentovanja pomenutog izveštaja“. Na ovom mestu, za one koji ne znaju, treba napomenuti da PDF može biti takav da omogućava pretragu i kopiranje (ako se, na primer, pravi iz Word-a), ili u obliku koji to ne omogućava (kada nastaje skeniranjem verzije na papiru).

Kako je Izveštaj nastao?

Ove tvrdnje su nam se učinile sumnjivim, pa smo kroz novi zahtev pokušali da ih proverimo. Ovaj put smo tražili informacije o računarskim programima na kojima su izrađeni pojedini delovi izveštaja, pošto smo prethodno izneli uverenje da su oni izrađeni na računaru, a ne na pisačkoj mašini. Potom, informaciju o tome da li RJT poseduje dokumente na kojima su izrađeni pojedini delovi izveštaja u bilo kom obliku osim štampanog i skeniranog, i najzad, dostavljanje tih dokumenata.

Novi odgovor, ovaj put već od Vrhovnog javnog tužilaštva, pošto je u međuvremenu sprovedena zakonska reforma, doneo nam je konačno jedno novo saznanje – narativni deo izveštaja je izrađen u programu Word, a tabelarni u programu Excel.

Zatim smo obavešteni da su dva dokumenta – godišnji narativni izveštaj, izrađen u programu Word, kao i godišnji statistički izveštaj, izrađen u

programu Excel, sublimirani u „Godišnji izveštaj – Rad javnih tužilaštava na suzbijanju kriminaliteta i zaštiti ustavnosti i zakonitosti u 2022. godini“, te da je „tako izrađen izveštaj u dva dela – narativni i statistički predat na štampanje i skeniranje“. Dalje smo obavješteni da ovaj (sublimirani?) izveštaj Vrhovno javno tužilaštvo „ne poseduje ni u kom obliku osim štampanog i skeniranog“.

S druge strane, nije bilo jasnog odgovora na pitanje da li VJT poseduje više dokumenata koji zajedno čine „Godišnji izveštaj“, u bilo kom obliku osim štampanog i skeniranog.

Tajne sublimacije

Zato smo podneli i treći zahtev, pokušavši da saznamo šta se to dogodilo u procesu „sublimacije“ i na koji način je ona izvršena.

„Rečnik srpskoga jezika“, Matice srpske iz 2011, na stranici 1259, pod pojmom sublimisati (alternativno: „sublimirati“) prepoznaje dva moguća značenja: prvo se odnosi na izvršenje hemijskog procesa sublimacije. Drugo značenje je „pretvoriti, ili pretvarati u nešto više, uzvišeno“, odnosno „uzdići do najvišeg stepena“. Kada je reč o „sublimaciji“ isti rečnik kaže da se radi o „pretvaranju čvrste materije neposredno u paru i njeno hlađenje u čvrsto telo“.

Izrazili smo uverenje da najviše javno tužilaštvo u Republici Srbiji nije zagrevanjem pretvorilo svoje Word i Excel dokumente u paru, pa zatim hlađenjem u štampani dokument, već da su ovi dokumenti prvo pojedinačno odštampani, pa zatim objedinjeno skenirani. Ostavili smo mogućnost da su u nekom trećem programu na računaru objedinjeni dokumenti iz Word-a i Excel-a, da je tako nastao jedan (pretraživi) PDF,

koji je potom odštampan i od te štampane verzije napravljen novi (skenirani) PDF.

Ni u jednom od dva opisana procesa se prvobitni dokumenti (jedan iz programa Word i drugi iz programa Excel) ne uništavaju niti gube prvobitna svojstva. Takođe, bili smo slobodni da ukažemo da ne vidimo bilo koji valjani razlog zbog kojeg bi VJT sebe lišilo mogućnosti da na računaru pretražuje podatke iz sopstvenog godišnjeg izveštaja, da bi pristupilo uništenju originalnih Word i Excel dokumenata nakon njihovog štampanja ili spajanja u novi dokument.

Od ovog zahteva, od 2. juna 2023, do momenta pisanja ovog teksta, odgovora nema već mesec dana (zakonski rok za dostavljanje informacija je 15 dana). Imamo mogućnost da zahtev ponavljamo, čekamo još sedam dana pa se obratimo Upravnom sudu, od koga bi se, prema dosadašnjoj praksi, moglo očekivati da donese presudu za nešto manje od pet godina (ako pre toga ne nađe razlog da tužbu odbaci). Taman koliko je već prošlo od donošenja zakona koji je obavezao sve državne organe da na Portalu otvorenih podataka objavljuje „otvorene podatke iz delokruga svoje nadležnosti na način koji omogućava njihovo lako pretraživanje i ponovnu upotrebu“. To do sada nije učinio nijedan sud niti javno tužilaštvo.

Nemanja Nenadić za NIN

Saopštenja

Koruptivni rizici besplatne konverzije nisu uzeti u obzir

25. jula 2023.

Izmene Zakona o planiranju i izgradnji nose sa sobom visok koruptivni rizik jer se država odriče potencijalnih javnih prihoda u korist pojedinih firmi i istovremeno ugrožava pravnu sigurnost i jednakost pred zakonom.

Izmene predviđaju besplatnu konverziju „prava korišćenja“ u „pravo vlasništva“ nad građevinskim zemljištem. Pri tome nisu objavljeni podaci o koristi koju će ukidanje naplate za konverziju doneti pojedinim privrednim društvima.

U prilog ukidanju konverzije Vlada je iznela argument o 5.000 lokacija na kojima će biti izgrađeno oko 15 miliona kvadratnih metara stambenog i poslovnog prostora.

Ovo ukazuje ili da je značajan deo tih lokacija i njihovih vlasnika već sada Vladi poznat ili da je reč o paušalnoj proceni čiji je cilj da se po svaku cenu dokaže da će izmene imati pozitivan efekat po javne prihode. Međutim, informacije o „glavnim dobitnicima“ predloženog ukidanja naknade resorno Ministarstvo i Vlada nisu saopštili, tako da ostaju nepoznati podaci o mogućim skrivenim uticajima na promene zakona koje nose veoma krupne posledice po javne resurse.

Odricanje od potencijalne naknade za konverziju, koju je sama Vlada procenila na 287 milijardi dinara, pravda se dugoročnim prihodima po raznim osnovama (takse za buduće objekte, porez na promet nekretnina, dobit preduzeća, porez na zarade i slično). Obrazloženje zanemaruje činjenicu da bi ti posredni prihodi nastali i da je naknada za konverziju plaćena. Takođe je navedeno da dosadašnja konverzija nije donela očekivane efekte, jer je naplaćeno svega oko 3,6 milijardi dinara. Međutim, problem sa ovim argumentom jeste to što mnogi vlasnici verovatno nisu ni želeli da se izlože trošku i uđu u postupak konverzije, čekajući da to ostvare besplatno.

Pored toga, ovakvo „regulisanje“ konverzije narušava pravnu sigurnost i jednakost pred zakonom jer izričito isključuje pravo na povraćaj već plaćenih naknada onim firmama koje su verovala da će država poštovati uspostavljena pravila.

Poseban problem predstavlja činjenica da je o ovim važnim izmenama rasprava vođena zajedno sa 30 drugih akata, tako da nije bilo vremena, a očigledno ni volje, da se sva sporna pitanja temeljno rasprave. Slično tome, javno slušanje je organizovano tek dan pred početak skupštinske debate, pri čemu je ograničeno vreme sprečilo sve zainteresovane da postavljaju pitanja i dobiju odgovore.

Na koruptivne rizike u izmenama Zakona o planiranju i izgradnji ukazao je u svom mišljenju Savet za borbu protiv korupcije, kao i brojni učesnici javne rasprave i skupštinske debate, dok mišljenje od Agencije za sprečavanje korupcije, po svemu, sudeći, nije ni traženo.

Inicijative i analize

Inicijativa Agenciji za sprečavanje korupcije

10. jula 2023.

Transparentnost Srbija uputila je Agenciji za sprečavanje korupcije inicijativu da istraži eventualna kršenja propisa u vezi sa organizacijom promotivnih skupova – „obraćanja građanima“ od strane predsednika Republike Srbije i (u tom trenutku) predsednika vladajuće Srpske napredne stranke, kao i u vezi sa najavom formiranja potencijalno novog političkog subjekta („Narodni pokret za državu“) na tim skupovima.

U inicijativi se, pored ostalog navodi:

Dana 14. marta 2023. smo vam uputili Inicijativu za postupanje iz nadležnosti Agencije za sprečavanje korupcije (Zakon o sprečavanju korupcije i Zakon o finansiranju političkih aktivnosti) i obaveštavanje javnosti o nalazima, gde smo ukazali da postoji potreba da Agencija, na osnovu svojih ovlašćenja, prikupi informacije koje se odnose na postupanje javnih funkcionera, političkih subjekata i organa vlasti, a u vezi sa organizovanjem i realizacijom promotivnih skupova – „obraćanja građanima“ od strane predsednika Republike Srbije i (u tom trenutku) predsednika vladajuće Srpske napredne stranke, kao i u vezi sa najavom formiranja potencijalno novog političkog subjekta („Narodni pokret za državu“) na tim skupovima.

U tom dopisu smo ukazali na činjenice koje bi trebalo utvrditi kao bi se došlo do zaključka o tome da li je predsednik Republike prekršio obaveze iz člana 50. stav. 4. i 5. Zakona o sprečavanju korupcije, da li su javni resursi korišćeni za promociju političkog subjekta (što bi moglo biti povezano sa povredama od strane više javnih funkcionera). Dalje, ukazali smo na moguću povredu pravila iz člana 2, 5, i 7. Zakona o finansiranju političkih aktivnosti u pogledu korišćenja sredstava za „redovan rad“ političkih subjekata suprotno njihovoj svrsi, odnosno moguće povrede člana 12. Zakona o finansiranju političkih aktivnosti. Takođe smo ukazali na mogućnost da Agencija pribavi potrebne podatke, koristeći se ovlašćenjima iz člana 32 Zakona o finansiranju političkih aktivnosti i člana 36. Zakona o sprečavanju korupcije.

Sve navedeno bilo je vezano za održavanje skupa u Vranju, 11.3.2023. U dopisu smo ukazali i na potrebu da Agencija razmotri angažovanje dodatnih resursa, radi praćenja poštovanja propisa iz svoje nadležnosti na drugim najavljenim masovnim skupovima iz iste serije, koji su u međuvremenu i održani na sličan način u Kraljevu (31. marta), Sokobanji (28. aprila), Sremskoj Mitrovici (17. marta), i Pančevu (19. maja).

Na ovu inicijativu nismo dobili odgovor, niti se iz objavljenih informacija može videti da je Agencija po njoj postupila. Jedina reakcija Agencije za sada bio je odgovor koji je ona dala na novinarsko pitanje.⁶ U njemu se navodi da će podaci o troškovima stranaka za finansiranje mitinga biti vidljivi tek u godišnjem izveštaju, koji se predaje 30. aprila 2024, i da će Agencija onda vršiti redovnu kontrolu tih izveštaja, a da se Vučić „nedvosmisleno obratio kao predsednik države.“

U međuvremenu je, kao što ste sigurno upoznati, tokom maja, juna i jula 2023, održano više masovnih skupova u Beogradu, čiji su organizatori nesumnjivo politički subjekti ili pojedini narodni poslanici. Sa stanovišta primene Zakona o finansiranju političkih aktivnosti, kao i Zakona o sprečavanju korupcije,

nesumnjivo je daleko najveći značaj među njima ima skup održan pod nazivom „Srbija nade“, 26. maja 2023.

U periodu koji je trajao nedeljama, od prve najave ovog javnog skupa 9. maja 2023, do pred sam dan održavanja nije bilo javno poznato ko je njegov organizator. To je bio razlog zbog kojeg se Transparentnost Srbija obratila MUP-u, sa zahtevom za kopiju prijave skupa. Odgovor je stigao znatno kasnije (posle isteka zakonskog roka i to običnom, a ne elektronskom poštom, kako je traženo).

Pošto je događaj najavljivan kao „veliki narodni skup“, to je kod potencijalnih učesnika, medija, celokupne javnosti, a možda i kod Agencije za sprečavanje korupcije, stvorilo utisak da je reč o još jednom od događaja koje organizuje državni organ – predsednik Republike Srbije.

Iz prijave se, međutim, vidi da je organizator politička stranka – Srpska napredna stranka iz Beograda. Prema navodima iz medija, može se videti da je pored ove političke stranke u organizaciji događaja učestvovalo i nekoliko njenih koalicionih partnera, od kojih je najistaknutija Socijalistička partija Srbije.

Moguće povrede pravila koja se odnose na javne funkcionere. Agencija je u odgovoru na dopis organizacije „Biro za društvena istraživanja“ u koji smo imali uvid, iznela zaključak da je Aleksandar Vučić 26.5.2023. govorio u svojstvu predsednika Republike i da time nije povredio odredbe člana 40. i 50. Zakona o sprečavanju korupcije. Navodi se da je ovaj zaključak je izveden gledanjem i slušanjem video snimka, kao i iz činjenice da je vest pod nazivom „Obraćanje predsednika Vučića na velikom narodnom skupu „Srbija nade““ objavljena na zvaničnoj strani tog organa. Očigledan dokaz o neispravnosti tog zaključka nalazi se u kontradiktornoj tvrdnji koju je Agencija navela u okviru iste rečenice: „... i da je, pored ostalog, najavio prestanak funkcije predsednika SNS“. Naime, očigledno je da bi na ovaj način bila prekršena zabrana iz člana 50. stav 5. (Javni funkcioner ne može da koristi javne skupove na kojima učestvuje i susrete koje ima u svojstvu javnog funkcionera, za promociju političkih stranaka). U istom dokumentu Agencija tvrdi da situacija u kojoj bi predsednik države prisustvovao i govorio na skupu koji je organizovala (njegova) politička stranka ne predstavlja sukob interesa.

Toj tvrdnji prethodi citiranje norme šta se smatra sukobom interesa, a čitanje te norme takođe očigledno dovodi do suprotnog zaključka od onog do kog je došla Agencija. Postupanje u interesu političke stranke je jedan od vidova privatnog interesa osobe koja rukovodi tom političkom strankom, pa čak i „običnog“ člana te političke stranke (kada je taj privatni interes manje izražen). Politička stranka je „povezano lice“ iz definicije iz člana 41. ZSK. Ako politička stranka izrazi želju da neki javni funkcioner govori na njenom skupu, onda prihvatanje takvog poziva od strane javnog funkcionera nesumnjivo predstavlja neku korist za političku stranku. Dalje, taj interes političke stranke kao „povezanog lica“ utiče ili makar može da utiče na odluku javnog funkcionera o tome kako će obavljati javnu funkciju, odnosno, u konkretnom slučaju, hoće li u svojstvu javnog funkcionera govoriti na stranačkom mitingu.

Najzad, Agencija citira odredbu prema kojoj je javni funkcioner dužan da uvek nedvosmisleno predoči javnosti da li iznosi stav organa u kojem vrši javnu funkciju ili stav političke stranke i iznosi zaključak da to pravilo nije povređeno. U prilog takvoj tvrdnji ne navodi se ništa, a trebalo bi navesti da li je u konkretnoj situaciji Aleksandar Vučić nedvosmisleno predočio javnosti u kojem svojstvu govori, da li je eventualno

govorio u oba svoja svojstva i da li je u tom slučaju nedvosmisleno predočio javnosti kada govori u jednom a kada u drugom svojstvu.

Da bi Agencija mogla da utvrdi postoji li povreda neke od zakonskih obaveza iz člana 50. Zakona o sprečavanju korupcije, morala bi prvo da utvrdi na nesumnjiv način u kom svojstvu je Aleksandar Vučić govorio na ovom skupu. U pomenutom obaveštenju koje je dostavljeno organizaciji „Birodi“ ne vidi se da je radi utvrđivanja tih činjenica bio pozvan da se izjasni javni funkcioner o kojem je reč, niti da su relevantne informacije pribavljene od organa u kojem vrši funkciju i organizatora javnog skupa. Neophodnost korišćenja tih dodatnih izvora informacija proizlazi iz kontradiktornosti informacija iz izvora koji su javno dostupni. Tako je na samom javnom skupu o kojem je reč, Aleksandar Vučić najavljen od konferansijea kao predsednik države, ali je u samom govoru rekao, između ostalog, „ovo je poslednje veče da vam se obraćam kao predsednik Srpske napredne stranke“, kao i niz pohvala na račun tog političkog subjekta.

U prijavi skupa (na kojoj je označen datum 24.5.) je navedeno da će govoriti predsednik Srpske napredne stranke, a samo dan ranije u Dnevniku RTS, Aleksandar Vučić izjavio da „priča kao predsednik Republike, a ne stranački lider, i da neće ni držati stranački govor na skupu.

Pogledajte [celu inicijativu TS](#).

Mediji

Državni službenici u v.d. statusu redovna pojava

Insajder, 6. jula 2023.

"Uprava po meri svih nas", slogan je najdugotrajnije reforme javne uprave u Srbiji, započete 2016. i oročene do 2030. godine. Krajnji cilj je da javna uprava bude po meri građana, privrede i same sebe, tj. da bude u stanju da zadovolji potrebe građana. Ključni problem u tom procesu jeste to što, suštinski, još nije depolitizovana, [piše "Insajder"](#)..

Najvažniji deo javne uprave jeste državna uprava. Državni službenici trebalo bi da budu birani na konkursima, na osnovu obrazovanja, kompetencija, znanja i veština. Ipak, da to nije tako, svedoče podaci do kojih je došlo nekoliko organizacija civilnog sektora. Umesto da budu birani na konkursu, najveći broj državnih službenika na položaje dolazi u zvanju vršioca dužnosti. Njihovo postavljenje bez poštovanja jasno postavljenih kriterijuma otvara i pitanje upliva politike u njihov izbor.

"Prvo, krši se zakon, drugo, tu se otvara ozbiljan problem vladavine prava, to više nije postao samo problem reforme javne uprave u Srbiji, već i vladavine prava jer ljudi koji su u tom statusu, oni nemaju mandat, oni su tu dok se ne popuni to neko radno mesto po redovnom konkursu i onda se postavlja pitanje koja su njihova ovlašćenja, pošto su neki od njih bili godinama na tim mestima, kakve odluke i akte donose i kakvu oni imaju validnost po posledice", kaže za Insajder Miloš Đinđić iz Centra za evropske politike.

Prema analizi Transparentnosti Srbije, samo je prethodna Vlada, i to u nepunom, dvoipogodišnjem mandatu, donela više od 1.200 rešenja o postavljenju vršilaca dužnosti, koja su se odnosila na 290 državnih službenika. "Dakle, ti vršioci dužnosti su uglavnom postavljeni po nekoliko puta, nekada čak i 20 puta za redom, a zakon dopušta da se to učini jednom u 6 meseci i još jednom na tri meseca", objašnjava Nemanje Nenadić iz Transparentnosti Srbije.

"Naša godišnja analiza tih kadrovskih rešenja pokazuje da skoro pa 700 postavljenja u toku godine, u toku samo jedne godine jesu u statusu vršilaca dužnosti i to vam je preko 90% svih postavljenja, tako da je to jedan veoma visok broj", dodaje Miloš Đinđić.

Teško je izračunati koliko je državnih službenika trenutno u v.d. statusu, a koliko ih je izabrano na konkursu. Služba za upravljanje kadrovima Vlade Srbije ne iznosi zbirne podatke o tome. "Ne postoji spisak, kao takav, ono što postoji to su kadrovska rešenja Vlade, Vlada na svakoj sednici usvoji određenja kadrovska rešenja, da li su to postavljenja, razrešenja. Interesantno je da su to transparentni podaci, njih niko ne krije, možda kada čuju, kada neko čuje da se ti podaci koriste, možda i ne budu toliko transparentni", zaključuje Đinđić.

Analiza postavljenja koju je Transparentnost Srbija sproveda za prethodni mandat Vlade pokazala je da je državnih službenika koji su na ta mesta postavljeni konkursom bilo manje od polovine - 41%. Bilo je i slučajeva da su državni službenici u v.d. statusu postavljeni i retroaktivno, jedan čak i sa 180 dana zakašnjenja. "Donese se rešenje u aprilu sa početkom mandata od februara te godine i naravno, to je nešto što zakon ne dopušta, sva ta rešenja su ništava. Mi smo pokrenuli jedan postupak, inicirali smo zapravo kod Republičkog javnog tužilaštva da pokrene postupak pred Upravnim sudom za najkrupniji primer te vrste, međutim Upravni sud, a prošlo je godinu i po dana sigurno, nije doneo nikakvo rešenje", kaže Nenadić.

Depolitizacija javne, pa i državne uprave, koja je njen najvažniji deo, jedan je od prioriteta Vlade u novoj fazi reforme uprave, oročenoj strategijom za period od 2021. do 2030. godine. Ipak, Srbija je tu obavezu imala mnogo ranije. Profesionalizacija uprave je zakonska obaveza već više od 17 godina, a Vlada se na nju dodatno obavezala i u pristupnom procesu Evropskoj uniji.

Kako se pravo na pristup informacijama sistematski uništava od Upravnog suda

Otvorena vrata pravosuđa, 3. jula 2023.

Premisa 1: Pravni sistem Srbije garantuje pravo na pokretanje upravnog spora za zaštitu prava na pristup informacijama od javnog značaja.

Premisa 2: Ne postoji pravo žalbe Povereniku za informacije od javnog značaja u slučaju da pravo na pristup informacijama povredi neko od "7 veličanstvenih" koje je Zakon o slobodnom pristupu informacijama zaštitio od samog sebe, odnosno sopstvene primene.

Zakoni logike vode ka konkluziji da će pravo na pristup informacijama biti brže, jednostavnije i efikasnije zaštićeno ukoliko ga povredi neko od "7 veličanstvenih" jer je u tom slučaju za njegovu zaštitu nadležan jedan organ i jedan postupak manje.

Ali antička logika neprimenjiva je i nemoćna u "sudaru" sa novom pravnom misli čiji korifeji brane boje Upravnog suda u navedenim slučajevima. Zasluge za njen nastanak podjednako pripadaju i Transparentnosti Srbija koja je, držeći se zakona "ko pijan plota", pokušala da uz pomoć Upravnog suda dođe do zaključka Vlade ([link](#)), razloga za određivanje tajnosti podataka o broju respiratora u Srbiji ([link](#)) ili informacije o tome da li je zaista Grad Beograd u ime predsednika Republike poklonio građanima Beograda 10.000 zastava ([link](#)). Upravni sud se, očigledno smatrajući da je zakonodavac pogrešno stao na pola puta pruživši za "7 veličanstvenih" samo delimičnu, tj. ograničenu zaštitu od uznemiravanja, našao pozvanim da za njih uspostavi potpuni izuzetak od prava na pristup informacijama od javnog značaja.

Procesno posmatrano, Upravni sud je svoj raskošni talenat za inovacije iskazao kroz *double* (dve faze upravnog spora) – *double* (dva pravna instituta) učinak. U prvoj fazi – prethodnog ispitivanja podnete tužbe sutkinje pojedinke su tužbe odbacile zato što "tužilac uz tužbu **nije priložio dokaz** da je zahtev za pristup informacijama od javnog značaja **dostavio tuženom organu ...**, **niti je sudu dostavio dokaz** da je naknadni zahtev – urgenciju **dostavio tuženom ...**" ([link](#)). Pitanje koje se logično nameće jeste zašto bi to bilo sporno kada citat besprekorno odražava uslove koje tužba zbog ćutanja uprave, saglasno članu 26. st. 1. Zakona o upravnim sporovima, mora da ispuni ukoliko želi da izbegne da bude odbačena zbog toga što uz nju nisu priloženi svi dokazi propisani članom 22. st. 3 tog zakona. Sporno je, i za "*Riplijevo verovali ili ne*", to što Upravni sud u **kopijama elektronske pošte dostavljenim uz tužbu ne prepoznaje dokaz od dostavi**, iako je poslata sa zvanične elektronske adrese tužioca na zvaničnu elektronsku adresu tuženog, određenu prema tada važećem Informatoru o radu Vlade Republike Srbije kao adresu za dostavljanje zahteva za slobodan pristup informacijama od javnog značaja. Razlog tome su korifeji nove pravne misli koji ne dozvoljavaju da ih ograniče članovi zakona koje, *o tempora o mores*, citiraju u obrazloženju svoje odluke. Za razliku od čl. 22. st. 3. koji kao *qonditio sine qua non* za vođenje upravnog spora propisuje kopiju zahteva, **kopiju zahteva o naknadnom traženju i dokaz o predaji ovih podnesaka nadležnom organu**, nova pravna misao kopernikanski zaključuje da navedeni dokazi da su zahtev i naknadni zahtev dostavljeni tuženom nisu priloženi uz tužbu "*... jer nema potvrde tuženog organa kojima se dokazuje prijem ovih podnesaka elektronskim putem ...*".

Takvo rezonovanje Upravnog suda rađa nekoliko nedoumica. Pre svega, nejasno je da li na taj način Upravni sud želi da izazove sukob nadležnosti sa prekršajnim sudom ili je jednostavno reč o kolegijalnoj želji da se prekršajnom sudu olakša neki budući posao. Naime, dokaz o prijemu podnesaka nad kojim lamentira Upravni sud je pravni institut Zakona o elektronskoj upravi koji sadrži član 39. istoimenog naziva. I za čiju povredu je predviđena prekršajna odgovornost odgovornog lica u organu i novčana kazna od 30.000 do 150.000 dinara (čl. 47.). Nezavisno od motiva, Upravni sud se zahtevom da tužilac dostavi dokaz koji ne postoji "krivicom" tuženog, koji je to i postao zato što je ćutao povodom tužiočevog zahteva i naknadnog zahteva za pristup informacijama, oštro obračunao sa reliktom prošlosti – pravilom da se negativne činjenice ne dokazuju (*negativa non sunt probanda*).

Umesto da ceni dokaze koje mu je tužilac dostavio uz tužbu Upravni sud se odlučio za misao slobodnu od pravne logike i logike prosečnog građanina. Suprotno članu 26. Zakona o upravnim sporovima koji izričito propisuje **dokaz o predaji podnesaka nadležnom organu**, zahvaljujući novoj pravnoj misli **potvrda tuženog organa** kojima se **dokazuje prijem podnesaka** iz člana 39. Zakona o elektronskoj upravi je postala uslov bez koga nema upravnog spora u slučaju ćutanja uprave. Ispunjenje obaveze na strani podnosioca zahteva i tužbe – dostavljanje dokaza o predaji na kojima zasniva svoju tužbu (*onus proferendi*) nije dovoljno. Od tužioca se, bez pravnog osnova i pogrešnom primenom prava, zahteva da dostavi dokument koji nije ni predviđen Zakonom o upravnim sporovima kao uslov za pokretanje upravnog spora. Štaviše, dokument koji se traži može da nastane samo u slučaju da tuženi kao primalac zahteva ispuni svoju dužnost propisanu Zakonom o elektronskoj upravi. I čije propuštanje predstavlja povredu zakona na koje se Upravni sud ni ne osvrće. I zbog koje bi, u slučaju vođenja prekršajnog postupka, teret dokazivanja da je kao primalac zahteva potvrdu o prijemu elektronskog podneska poslao podnosiocu odmah, na isti način na koji je podnesak poslat, bio na tuženom.

Drugi čin ove drame odigrao se pred tročlanim većima u postupku po prigovoru protiv navedenih odluka o odbacivanju tužbe ([link](#)). Uz manje disonantne tonove, koji su neizbežni kod horskog izvođenja, i ovu fazu postupka obeležila je nova pravna misao prema kojoj je rešenjem sudije pojedinca pravilno odbačena tužba tužioca "jer uz tužbu nije dostavio sve dokaze iz člana 22. Zakona o upravnim sporovima". Kao što svaki horista, u težnji da postane solista, s vremena na vreme da lični pečat pojedinim deonicama, tako su i članovi veća dali svoj doprinos novoj pravnoj misli u Srbiji. Nešto manji doprinos i iskorak u odnosu na sutkinje pojedinke predstavlja kategorički imperativ, suštinski potvrda navoda iz prigovora, da je organ "dužan da stranci potvrdi prijem podneska poslatog elektronskim putem odmah i to na isti način na koji je podnesak poslat, ... što podrazumeva slanje odgovarajućeg obaveštenja". Daleko je kapitalnije delo zaključak da "tužilac uz tužbu nije priložio potvrde o prijemu elektronskih dokumenata .... koje je izdao primalac elektronskog dokumenta ... i koje sadrže obaveštenje o prijemu ...". Njegov značaj ogleda se u činjenici da sud ne koristi kondicional kada opisuje dokaze koji mu nedostaju za postupanje (npr. "potvrda koju bi mu izdao" ili "koju je trebalo da mu izda"), već tvrdnju da potvrda o prijemu postoji. Ko je izvor informacije i da li je pribavio navedene potvrde Upravni sud ne otkriva, Štaviše, odlukom da se ne održi usmena javna rasprava jer "nije bilo potrebno neposredno saslušanje stranke radi utvrđivanja činjeničnog stanja", u situaciji kada ni tuženi nije bio u prilici da da odgovor na tužbu jer je tužba odbačena u fazi njenog prethodnog ispitivanja, onemogućene su svojevrsne ordalije tokom kojih bi tužilac bar bio u prilici da objasni zašto dostavlja kopije svoje elektronske pošte o slanju zahteva umesto mejlove tuženog o njenom prijemu. Utisak horskog izvođenja dodatno pojačava saznanje da je tužilac istog dana dobio sve tri odluke iako se datumi njihovog donošenja veoma razlikuju.

U trećoj fazi Transparentnost Srbija će pokušati da od Ustavnog suda dobije mišljenje o navedenim odlukama. Za sada, nedovoljno je razloga za paniku. Međutim, problem sa virusima jeste njihova virulentnost tj. brzina kojom se šire i mutiraju. U slučaju da ova slobodarska pravna misao nađe svoju primenu u npr. "krivici" bilo bi zanimljivo videti kako bi javni tužioci postupali po navodima krivične prijave zbog izvršenja krivičnog dela primanje mita, uz koju je dostavljena elektronska pošta prikrivenog islednika - davaoca mita upućena javnom funkcioneru, ali ne i mejl primaoca mita koji to potvrđuje. Ono što podseća na nju je ovogodišnja presuda Apelacionog suda u Beogradu, doneta u postupku za poništaj rešenja o otkazu ugovora o radu i naknadu štete, prema kojoj je neosnovano pozivanje tužioca da je rešenje doneo nenadležan organ (zbog isteka mandata) budući da nije dostavio dokaz da je odluka Vlade, kojom je imenovan v.d. direktora tuženog, stavljena van snage nekom drugom odlukom nadležnog organa, iako svako rešenje o postaljenju vršilaca dužnosti izričito predviđa trajanje i istek mandata, s obrazloženjem da "... sud nema ovlašćenje da odlučuje da li je odluka Vlade zakonita ili ne".

Robert A. Sepi, advokat, pravni savetnik Transparentnosti Srbije, za [Otvorena vrata pravosuđa](#).

